

NOBELVÄNNEN

Nr 1

Medlemstidning för Nobelmuseets Vänner

2013

*Auktoriserad
hälsorådgivare*

**Bergsmansgatan 2
Tel. 300 66
www.lifebutiken.se**

**Provkör
Din nya SAAB,
CHEVROLET
eller OPEL
hos oss!**

BIVA

SAAB • KARLSKOGA • OPEL

**TIBASTVÄGEN 10, KARLSKOGA
Tfn 0586-364 50**

Var 20:e sekund, varje timma, dygnet runt får en patient någonstans i världen ett tandimplantat från Nobel Biocare. Det var den unge forskaren Per-Ingvar Brånemark som 1952 gjorde den banbrytande upptäckten att titan kan växa samman med levande benvävnad.

1965 behandlades första patienten med tandimplantat och 1981 bildades det företag som skulle komma att höja livskvaliteten för miljontals människor världen över.

Nobel Biocare är ett globalt bolag med 2 400 anställda. Våra produkter säljs i drygt 70 länder. Tillverkning sker vid sex anläggningar i Sverige, USA, Japan och Israel. I Karlskoga tillverkas de tandimplantat av titan som gjort vårt företag världsberömt. Något att vara stolt över!

www.nobelbiocare.com

*Omslagsbild: Nobelmuseet i Karlskoga i vinterskrud. Foto: Jaana-Kaisa Björk.
Fotot på Katarina Tolgfors på sid 3 är taget av Andreas Wanitzky.*

Ordföranden har ordet

KATARINA TOLGFORS
Ordförande Nobelmuseets Vänner

Vintern har tagit ett grepp om januari och på de flesta håll har det varit isande kallt. Det är inte annat än att man längtar efter lite sol och värme. Men det finns några vårtecken – tulpaner är ett säkert sådant.

Det våras även för Nobelmuseet och Nobelvännerna. Nya aktiviteter planeras för året. Vi kommer fokusera på fler medlemsaktiviteter och vi har börjat arbeta med förberedelser för årsmötet i mars.

Viktigt är också att fundera över hur vi kan nå ut till våra medlemmar på bästa sätt och hur kan vi stötta museets verksamhet genom att locka ännu fler medlemmar.

Renoveringen av Stallet ska vara klart om cirka en månad från skrivande stund. När det blir dags för invigning, hoppas vi i Nobelvännerna att

vi kan återkomma med någon aktivitet för medlemmarna tillsammans med Museet.

Vidare är det också dags att börja fundera på Valborgsfirandet, där Nobelvännerna traditionsenligt är med och stödjer Nobelmuseet och övriga arrangörer. Så även om våren känns långt bort just nu, så är den från en planeringshorisont ganska nära.

I detta nummer av "Nobelvännen" kan du bland annat läsa en intervju med professor Leif Larsson, som berättar om vad som händer på Campus Alfred Nobel. Näringslivet, Karlskoga kommun och Örebro Universitet fortsätter sitt samarbete för satsningar på forskning och innovationer.

Varmt välkommen till ett nytt år i Alfred Nobels tecken, och till en begynnande vår!

Färgkartan som inspirerats av Alfred Nobel

2011 har utsetts till kemins år av FN. Akzo Nobels butikskedja Nordsjö Idé & Design har tagit fram färgkartan "Alfred på Björkborn" tillsammans med Nobelmuseet i Karlskoga, herrgården Björkborn – Alfred Nobels sista svenska hem. Färgkartan är inspirerad av Alfred Nobels livsverk och indelad efter de olika Nobelpriskategorierna.

Arvet från Alfred Nobel har stått i centrum vid skapandet av färgkartan, men vi har också hämtat inspiration från de olika Nobelpriskategorierna och skapat helt nya kulörer. Till exempel finns färgen som illustrerar Litteratur i en svart kulör som går att måla på väggen och använda som griffeltavla, säger Per Nimér, designchef på AkzoNobel.

Du hittar färgkartan Alfred på Björkborn i din Nordsjö Idé & Design-butik!

 Nordsjö Idé & Design

www.nordsjoidedesign.se

Kallelse

Nobelmuseets Vänner kallas till årsmöte på Nobelmuseet den 24 mars 2013 kl.14.00. Därefter föreläsning av Gunnel Becker från Selma Lagerlöf Sällskapet.

Dagordning vid årsmöte med Nobelmuseets vänner 24 mars 2013

§1 Mötets öppnande	§11 Val av styrelsemedlemmar jämte suppleanter
§2 Val av ordförande för mötet	
§3 Val av sekreterare	§12 Val av revisorer jämte suppleanter
§4 Val av två justerare	§13 Val av valberedning
§5 Styrelsens verksamhetsberättelse	§14 Övriga frågor
§6 Ekonomisk rapport 2012	§15 Mötet avslutas
§7 Revisorernas berättelse	
§8 Beslut om ansvarsfrihet	
§9 Fastställande av medlemsavgifter	
§10 Val av ordförande	

Styrelsen

Nobelmuseets Vänner Verksamhetsberättelse för 2012

Styrelsens sammansättning

Ordförande	Katarina Tolgfors
Vice ordförande	Anita Öjendal
Sekreterare	Jaana-Kaisa Björk
Vicesekreterare	Kristofer Gisslén (fram till oktober -12)
Kassör	Ulrika Lundgren
Ledamöter	Monica Albertus (fram till oktober -12), Harry Tåquist
Suppleanter	Alf Rosberg, Inger Sjöberg, Susanne Morfeldt – Hafstrand, Lars-Erik Paulsson
Nobelmuseets representant	Hans Johansson, Christer Franklin
Redaktion för Nobelvännen	Monica Albertus
Revisorer	Björn Edman, Boo Thuvander
Revisorssuppleant	Per Aspeli
Valberedning:	Jan Hammarstedt – sammankallande, Marie-Louise Nauclér, Lena Sjöstrand

Medlemsstatistik

2012-12-31 hade Nobelmuseets vänner 217 medlemmar

Styrelsen

Styrelsen har under verksamhetsåret haft 11 st protokollförda möten fram till årsmötet 2013

Nobelvännen

Nobelvännen har under verksamhetsåret utkommit med två tidningar och nyhetsbrev.

Årsmöte

Årsmöte hölls den 4 mars med stadgenliga förhandlingar.

Gästföreläsare var Odd Zschiedrich, kanslichef för Svenska Akademien, som talade över ämnet ”Snille och Smak under 225 år”. Till ny Ordförande valdes Katarina Tolgfors.

Valborgsmässofirande

Traditionellt Valborgsfirande ägde rum vid Björkborn med Nobelmuseet i Karlskoga, Nobelmuseets vänner, Kulturskolan och Rädda Barnen som arrangörer. Nytt för i år var att man även anordnade en marknad.

Arrangemanget mottogs positivt och antalet besökare ökade från 2500 till beräknat 4000. Redan nu har knallar bokat in sig till nästa års marknad. Det hela får ses som en succé.

Kaffefältet var som vanligt populärt och i övrigt gick Valborgsfirandet denna gång i sekelskiftesanda. Made-

leine Johansson höll ungdomens vartal och Kommundirektören för Karlskoga kommun, Anna Drevenstam, höll huvudtalet med passande citat från Nobelpristagaren Tomas Tranströmer. Artikel återfinns i Nobelvännen nr 2 2012.

Alfred Nobels födelsedag och höstmarknad

Den 21 oktober firades Alfred Nobels födelsedag genom en höstmarknad. Personalen på Museet fick den goda idén att ordna en höstmarknad för att locka barnfamiljer att delta. Marita Olén Widenberg höll i trådarna och medlemmar i styrelsen, Jaana-Kaisa Björk och Katarina Tolgfors, jobbade i presentboden som höll öppet och bland annat sålde biljetter till visningar i herrgården.

Ett 30-tal hanverkare ställde ut, det anordnades hästskjuts och ansiktsmålning vilket var populärt bland de yngre besökarna. Cafe Nobel höll öppet genom restaurang Gastro. Vi beräknar att cirka 1500 personer besökte höstmarknaden. Tack till alla som engagerade sig.

Nobeldagen den 10 december

Som traditionen bjuder arrangerade Nobelmuseets vänner i samverkan med Karlskoga Nobel Rotaryklubb, Karlskoga Rotaryklubb, Odd Fellows Alfred Nobel, Karlskoga församling och Karlskoga kommun högtidlighållandet av Nobeldagen den 10 decem-

ber. Kvällen inleddes med en konsert av Nobelkvintetten i Karlskoga kyrka och därefter seremoni i Tingshusparken, där Harry Tåkqvist höll talet och lade ned kransen vid Nobelbysten. Extra tack till Harry Tåkqvist som drog ett stort lass och ordnade detta arrangemang på ett förträffligt sätt.

Julkonsert med rabatterat pris för medlemmarna

I december ordnade Nobelmuseet tillsammans med Karlskoga Konsertförening en konsert, Jul på Björkborn. I samband med detta fick Nobelvännernas medlemmar inträdet rabatterat med halva priset. Det blev ett mycket trevligt och lyckat arrangemang i midvintertider.

Bidrag till museet

Nobelvännerna har under året gett bidrag till en korvgryta åt Nobelmuseet. Bra att ha inför kommande medlemsmöten, marknader och andra händelser.

Slutord

2012 har varit ett förändringens år med ny styrelse. Nya personer har tillkommit och andra har lämnat. För dem som inte deltar i styrelsen längre vill vi framföra ett stort tack.

Kommunen fortsätter att på olika sätt ge sitt stöd till Nobelmuseet i Karlskoga och ser verksamheten som en fortsatt betydelsefull del i profileringen av Alfred Nobels Karlskoga. Museets verksamhetsansvariga, Hans

Johansson och Christer Franklin, börjar bli varma i kläderna och flera aktiviteter har ägt rum under året.

Bland annat så har en renovering av Stallet påbörjats under projektledning av Rosemarie Johansson. Planering har genomförts och nya toaletter finns på plats.

Det visionsarbete som genomfördes 2011 och i vilken Nobelvännerna deltog, fortgår och nu fortsätter arbetet med att utveckla museet, inte minst, som betydelsefull mötesplats. Här vill Nobelvännerna finnas behjälpliga och delaktiga och vi planerar för fler medlemsaktiviteter under 2013. Något som också efterfrågas.

Vi försöker hålla medlemmarna informerade om föreningens verksamhet via Nobelvännen, men det återstår ett viktigt arbete i att hitta även andra kanaler och tillfällen för att informera och mötas. Hemsidan är en enkel och snabb informationskanal, men det krävs tid och resurs för att hålla den vid liv.

En ambition har varit att stötta museet i deras ambition att nå lite bredare och nya målgrupper och att så långt vi hinner stötta de olika aktiviteter museet genomför. Under 2013 ser vi fram emot fler aktiviteter för medlemmarna och hoppas få några riktigt spännande föredragshållare till Karlskoga och Björkborns Herrgård.

Tack alla i styrelsen som bidragit under året, och tack till personalen på museet, som arbetar engagerat för att

det Alfred Nobel stod för ska leva vidare, och för att Karlskoga ska kunna erbjuda besökare ett intressant och spännande museum.

Karlskoga den 30/1 2013

*Katarina Tolgfors, Anita Öjendal,
Ulrika Lundgren, Jaana-Kaisa Björk,
Harry Tåquist, Monica Albertus,
Kristofer Gisslén*

MAXI
ICA STORMARKNAD
KARLSKOGA

Öppet alla dagar
8-21

Gesällgatan 5, 691 34 KARLSKOGA
tel 0586-67670.

Ska du sälja din bostad?

Vårt spekulantregister är fullt
med folk som vill köpa den.

Kom in för en trevlig pratstund, konsultation
och få ett bra erbjudande med dig hem.

Fastighetsbyrån Swedbank

Tel 0586-333 02. Kilgatan 1 (K-center), Karlskoga. www.fastighetsbyran.se

Det hände på Björkborn 2012.

HANS JOHANSSON OCH CHRISTER FRANKLIN

Nobelmuseet i Karlskoga

Nytt tillskott till basutställningen

Utställningen ”1896-1901. Hur Alfred Nobels dröm blev verklighet” har nu invigts. Invigning skedde 31/5 med Michael Sohlman som invigningstalare och en mängd Sohlman-Lilljekvistsläktingar deltog. Utställningen handlar om hur Nobels två testamentsexekutorer arbetade under flera år för att kunna uppfylla testamentets önskemål. Bidragsgivare till utställningen är Sparbanksstiftelsen Nya, Stiftelsen Örebro läns tekniska museum, Adolf Lindgrens stiftelse samt ytterligare några mindre bidragsgivare.

Utställningen ”1896-1901 Hur Alfred Nobels dröm blev verklighet” finns på laboratoriet vid museet. Foto Jaana-Kaisa Björk

Hedersdoktorsbrev och marmorbyst

Ytterligare en säkerhetsmonter har producerats som visar Alfred Nobels

hedersdoktorsbrev från Uppsala universitet. Montern bekostades genom bidrag från vänföreningen.

Museet har som deposition mottagit en marmorbyst av Ragnar Sohlman. Den har placerats i herrgårdens övervåning där ett rum skall disponeras för en utställning om familjen Sohlman. Redan idag finns en del bilder och texter om Sohlmanfamiljen.

Sponsoravtal för renoveringsarbete

AkzoNobel AB har ingått ett sponsoravtal med Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn. AkzoNobel AB bidrar med material för 100 000 kr för renoveringsarbete i framförallt herrgården. Arbetet har just inletts efter förberedelse med färg- och tapetval med mera. Arbetet skall fortgå under fyra år och syftar till att besökarna skall få en starkare känsla av att förflyttas till 1800-talet när man träder in i herrgården.

Utvecklingsprojektet – bl.a. Stallet till mötesplats

Utvecklingsprojektet bygger på den vision för museet som togs fram 2011. Sedan februari 2012 arbetar projektledaren Rosemarie Johansson med visionen som ledstjärna. En vik-

*Stallet på Björkborn
omvandlas till
mötesplats.
Foto Jaana-Kaisa Björk*

tig del är omdaningen av Stallet till mötesplats. Under året har fyra toaletter installerats i Stallet vilket gör oss mer intressanta för bussresearrangörer. Tillgången till toaletter är central för att öka bussturismen.

Valborgsfirande

Valborgsfirandet utökades i år med en hantverksmarknad och lekar för barn. Det mottogs positivt och antalet besökare ökade, liksom den tid besökarna stannade på området. Redan nu har knallar bokat in sig till nästa års marknad. Huvudtalare var kommundirektör Anna Drevenstam och ungdomstalare Madeleine Johansson.

Samarbete med Karlskoga Konsertförening

Samarbete med Karlskoga konsertförening är mycket lyckat och har resulterat i fyra konserter, två kammarkonserter inomhus (5/6 och 7/10) och en utomhuskonsert (13/6) med

brassband. Den sista konserten skedde 23/12 (!) och då var det fullt hus.

Hantverksmarknad

Alfred Nobels födelsedag firades 21 oktober med en ny begivenhet, en hantverksmarknad i Stallet då även museishopen var öppen liksom caféet. Guidningar av herrgården genomfördes för över 70 personer. Omkring 30 utställare deltog. Två musiker underhöll publiken. Totalt besöktes området av ca 1500 personer. Mera om det i en separat artikel.

Kemishower för årskurser 6 och 8

För andra året genomfördes kemishower för Karlskogas årskurser 6 och 8. Dessa har varit gratis för skolorna tack vare bidrag från bland andra Karlskogas kemiföretag och gratisarbete av kemister knutna till Svenska Kemist-samfundets Bergslagskrets. Utfallet var lyckat och ca 450 elever deltog i aktiviteterna 2012. Detta program är

*Valborgsfirandet på
Björkborns Herrgård 2012.
Foto: Hans Johansson*

ett samarbete med Svenska Kemist-samfundet, Karlskoga kommun och Nobelmuseets vänner och syftar till att öka intresset hos för kemi och naturvetenskap hos eleverna inför linjeval i gymnasiet.

Hon fick priset 2004 i medicin och anledningen till besöket var att hon är i Sverige och släktforskar. Hon fick en guidning av hr Nobel själv och sedan kaffe i trädgården.

Internationella besök

Att Alfred Nobel är känd ute i världen vet vi om. Vi fick ett nytt bevis för det i oktober då vår teaterguide Peter Sundh deltog i ett företagsevent arrangerat av Saab Dynamics i New Delhi i Indien.

I juni fick museet besök av Nobelpristagaren Linda Buck från Seattle.

*Linda Buck, Nobel-
pristagare 2004
besökte Nobelmuseet
i Karlskoga.
Foto: Hans Johansson*

SVENSK FASTIGHETSFÖRMEDLING

Är du kär i en ny bostad?
Vi hjälper dig att göra slut med din gamla.

Bergsmansgatan 4, Karlskoga
Tel. 0586-552 00 • E-mail: sf.karlskoga@svenskfast.se • www.svenskfast.se

PRISMA

Välkommen till oss i Nya Folkets Hus!
Tel. 0586-315 90 alt 070-68 315 90

Vi servar dig med:

DAGENS LUNCH ALT. MATLÅDA • CATERING
MIDDAGSBESTÄLLNINGAR • STYRELSEMÖTEN
KONFERENSER • BEGRAVNINGSKAFFE M.M.

Dessutom kan du få hjälp med att sy om och sy nytt i vår systuga.

Swedbank

Karlskoga • Tel 0586 - 648 00

Verktyg och förnödenheter för industrin

TOOLS

Maskinvägen 1, 691 23 KARLSKOGA
Telefon 0586-640 80

*Harry Tåquist håller tal i
Tingshusparken.
Foto: Jaana-Kaisa Björk*

*Det var många som kom och hedrade
Alfred Nobels minne den 10 december.*

Foto: Jaana-Kaisa Björk

Nobelfirandet den 10 december 2012.

HARRY TÅQUIST
Nobelmuseets Vänner

Nobelfirandet är ett samarrangemang av Nobelmuséets vänner, Karlskoga Nobel Rotaryklubb, Karlskoga Rotaryklubb, Odd Fellows Alfred Nobel, Karlskoga församling och Karlskoga kommun.

Nobelkvintetten från Karlskoga spelade i Kyrkan

Minnesstunden av Alfred Nobels dödsdag inleddes i Karlskoga kyrka där Nobelkvintetten från Karlskoga spelade musik från de länder som Alfred Nobel en gång verkat i, mu-

sik från Italien, Conserto grosso No. 8 (Julkonsert) av Arcangelo Corelli, från Frankrike, Apres un reve av Gabriel Faure, från Ryssland, Gopak op.3 av Modest Moussorgskij och från Sverige, Nr. 2 ur Tre folkliga valser av Lillebror Söderlund samt ett extra nummer från Norge, Norsk dans nr. 2 av Edvard Grieg.

Kransnedläggning i Tingshusparken

Efter att åhörarna lyssnat till skön musik av hög klass var det så dags att

Nobelkvintetten från vänster Peter Carell, fiol, Kristin Einesjö Dahlin, fiol, Tania Frid, altfiol, Mikael Björk, kontrabas och Torbjörn Rapp, cello. Foto: Jaana-Kaisa Björk

tåga ut till den fan- och flaggprydda Tingshusparken för det traditionella minnetalet och kransnedläggning vid Alfred Nobels byst. Årets talare var Harry Tåquist som i minnetalet tog upp Alfred Nobels livsgärning, historia, hur hans uppfinningar banade ny väg på flera områden och hur hans testamente har gjort Sverige berömt i hela världen.

Efter minnetalet avslutade Harry minnesstunden med att lägga ned en krans vid Nobelbysten samtidigt som hyllningsfanfar spelades av två elever från Kulturskolan. Harry Tåquist tog av sig hatten och blev stående en stund vid Alfred Nobels byst för att hylla minnet av den berömda uppfinnaren.

Trötta trägolv?

Vi renoverar dem gärna.
Infärgning, slipning, läggning

happy homes®

Skogsbovägen 2, Karlskoga Tel. 0586 - 362 75
Öppettider: Mån-fre 10-18, lör 10-14
www.happyhomes.se

elkedjan®

Elkedjan/Eldialog Butiks AB

Torget
0586-300 24

Storängen
0586-354 00

el dialog

- Elinstallationer
- Vitvaror
- Värmepumpar
- Belysning

Auris fullhybrid är här!

+ 3,8 l/100 km
+ 89 g CO₂/km
+ 136 hk
= fr 2.222 kr/mån*

Toyota Auris HSD – Mer under ytan. Pris från 229.000 kr. Fördelslån från 2.222 kr/mån.*

Under det till synes ordinarie skalet på Auris fullhybrid döljer sig Toyotas senaste hybridteknologi; en bensinmotor och en elmotor som samverkar i perfekt harmoni för hög bränsleeffektivitet och låga utsläpp. Resultatet är en skön körupplevelse och glädjande siffror som 3,8 l/100 km och 89 g CO₂/km vid blandad körning. Prius har fått sällskap av Auris, fullhybrid nummer två är här. Kom in och provkör!

*TOYOTA FINANCIAL SERVICES: 36 MÅNADER, 30% KONTANT, 40% RESTSKULD EFTER 36 MÅNADER. KÖRLIG KAMPANJ RÄNTA 2,91 % GILTIG 27-30 AUG. UPPÅGÅNDS- OCH AVHUGFTER TILLKOMMER. EFFEKTIV RÄNTA X,XX%. BRÄNSLEFÖRBRUKNING VID BLANDAD KÖRNING MED 15° FÄLGAR 3,8 L/100 KM. UTSLÄPP CO₂ 89 G/KM VID BLANDAD KÖRNING. MILJÖKLASS HYBRID. BILEN PÅ BILDEN ÄR EXTRA TRUSTAD.

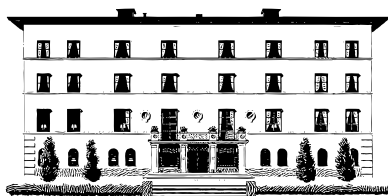
www.toyota.se

Kristinehamn
Tuvegatan 2
0550-184 00

Karlskoga
Lödarevägen 2
0586-524 00

Virén Bil AB

Today
Tomorrow
Toyota

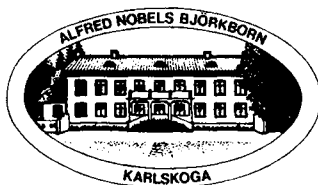

BOFORŠ HOTEL

Karlskogaregionens internationella mötesplats

www.boforshotel.se

VÄLKOMNA!

Nobelmuseet

Karlskoga

Besök **Alfred Nobels sista hem** i Sverige, Björkborns Herrgård, upplev en dramatiserad guidning och se hans **laboratorium** med originalutrustning. **Bofors industrimuseum** på Björkborn visar en 350-årig industrihistoria.

Fiffiga huset, intill laboratoriet, är en experimentverkstad för alla åldrar.

Mellan 1/6 - 31/8 öppet tisdag - söndag 11.00-16.00.

Vi tar emot på övriga tider efter förhandsbokning.

Konferensmöjligheter finns. Kaffestuga

Ring för mer information 0586-834 94

Teaterguidning med Peter Sundh. Foto Leila Carell

Nya traditioner

CHRISTER FRANKLIN
Nobelmuseet i Karlskoga

Höstmarknad på Björkborn

Höstmarknad på Nobelmuseet i Karlskoga har inte varit någon tradition, åtminstone inte under min tid här på Nobelmuseet. Fokusen har legat på lite andra områden. När man tar in de olika årstiderna så är hösten för mig och många andra en höstmarknadernas tid. Fylld av förväntan av väldoftande hantverk anträder man en marknad. Någon vet vad den är ute efter, någon annan har kanske inte riktigt lika klart för sig. Man tar det som det kommer, alla har sitt upplägg.

Om Alfred Nobel bevistade höstmarknader vet inte jag, men han fick i alla fall en, nästan i sitt eget namn. En tradition av en programverksamhet i samband med Alfred Nobels födelsedag hoppas vi att få. Ett trettio-tal knallar, ett nordsvenskt sto, som drog en vagn med glada människor i parken. Restaurang Gastro skötte Café Nobel. Vi hade även öppet i Herrgården. Sextio personer besökte guidningarna, som var en gång i timmen. En mycket ovetenskaplig uppskattning av antalet besökare under dagen var 1 500 personer. Glömde

Medverkande på Julkonserten från vänster Jonathan Bengtsson, sång, Robin Blomgren, piano, Liv Dahrén, harpa och Johanna Carell, sång. Foto Leila Carell

Ljuv musik uppstod mellan Alfred, Liv och harpa. Foto Leila Carell

jag nämna datumet?! Alfred Nobels födelsedag, förstås, 21 oktober.

Tack alla som hjälpte till att göra dagen så lyckad och för den/de som undrar om det blir en uppföljning, så kan jag stolt meddela att det blir det, dock inte 21 oktober, utan 27 oktober 2013. Om vi inte ses förr så kanske vi ses då.

Jul på Björkborn

Den 23 december arrangerade Nobel-museet och Karlskoga Konsertförening en julkonsert, Jul på Björkborns herrgård. Julmusik framfördes av fyra duktiga och begåvade studerande ungdomar vid Balettakademin i Göteborg, Jonatan Bengtsson, sång, Johanna Carell, sång, Robin Blomgren, piano och Liv Dahrén, harpa.

Eftermiddagen började kl. 14.00 med en Teaterguidning. Därefter blev det kaffe med dopp i övre hallen följt av att Peter Sundh berättade om jul-traditioner på Alfred Nobels tid i allmänhet och på Björkborns herrgård i synnerhet.

Hela arrangemanget blev mycket lyckat. På Teaterguidningen kom 25 personer, som sedan stannade kvar för att bevista konserten. Till själva konserten kom ytterligare drygt 25 personer. Med andra ord fullsatt en dag före dopparedagen! Nobelmuseets Vänner kom in med halva priset.

Vi hoppas naturligtvis på att vi, tillsammans med Karlskoga Konsertförening, kan göra detta till en fin tradition här på Björkborn.

FOTO: FRIDA JACOBSSON

Hallå där Elisabeth Svantesson, riksdagsledamot (m) från Örebro, som har skrivit en motion om Nobelmuseet i Karlskoga.

KATARINA TOLGFORS

Nobelmuseets Vänner

Varför har du valt att engagera dig i Nobelmuseet?

– Jag har under några av mina besök i Karlskoga haft förmånen att komma i kontakt med Nobelmuseet och man känner verkligen att Alfred Nobels anda vilar över orten och verksamheten som är en viktig del i det historiska arvet, inte bara för Karlskoga.

Det finns en oro över att vi ska förlora våra anslag till förmån för Stockholm. Vad är din kommentar?

– Regeringen satsar på Nobelmuseet i Stockholm och det är bra, men jag anser att det finns ett värde i att också stödja verksamheten i Karlskoga. Jag ser gärna att museet i Karlskoga får fortsätta utvecklas och föra Alfred

Nobels arv vidare. Det var ju här i Karlskoga som Alfred Nobel var skriven och viktiga delar av näringslivet lokalt och regionalt vilar på Alfreds innovationer och uppfinningar.

Vad vill du då åstadkomma med din motion och vad är huvudbudskapet?

–”Att Alfred Nobels Björkborn bör, liksom Nobelmuseet i Stockholm, ses som en nationell angelägenhet. Regeringen bör överväga möjligheten att bidra till fortsatt utveckling och drift av Nobelmuseet i Karlskoga”.

Sedan är det också min förhoppning och önskan att jag kan bjuda in kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroth till ett besök på Björkborns Herrgård och Karlskoga.

Vi tandläkare stöder Nobelmuseet:

Helena Tollstoy

•

Catarina Rydberg Lundin

•

Magnus Hansson

•

Susanne Morfeldt-Hafstrand

•

Jan Danielsson Munhålsan

BAE SYSTEMS

*Nobelmuseet i Karlskoga vid Timsälven
Foto Jaana-Kaisa Björk*

Tre Nobelmuseer – en reseberättelse med betraktelser

JAANA-KAISA BJÖRK
Nobelmuseets Vänner

Det finns tre Nobelmuseer med anknytning till Alfred Nobel och nobelpriset, Nobelmuseet i Stockholm, Nobels Fredssenter i Oslo och Nobelmuseet i Karlskoga. Av en händelse blev det så att jag besökte alla tre museer under 2012.

Nobelmuseet i Karlskoga, tidigare Björkborns Herrgård, har alltid fascinerat mig dels med sin natursköna placering omgiven av Timsälven dels med sin vackra interiör med gamla tidstypiska möbler var av några har tillhört Alfred Nobel. Men framförallt historien om hur Nobelpriset

hamnade i Sverige tack vare hans bostad, Björkborn i Karlskoga! Det var ju inte en självklarhet som man vet!

Samma dag som Nobelmuseet i Karlskoga hade invigning av Ragnar Sohlman - utställningen i början av sommaren 2012 var jag på resa till Finland och systersonens studentfest via Stockholm och kunde tyvärr inte närvara vid invigningen av utställningen. Jag bestämde mig då att besöka Nobelmuseet i Stockholm när jag hade några timmar över innan båten avgick. På detta vis kunde jag känna mig delaktig i invigningen i Karlskoga.

*Nobelmuseet i Stockholm vid Stortorget
Foto Jaana-Kaisa Björk*

Nobelmuseet i Stockholm

Nobelmuseet i Stockholm, en ståtlig byggnad, ligger vid Stortorget i Gamla stan bland flera andra gamla byggnader från forna tider. Vid ingång finns biljettkassa, museibutik och Bistro Nobel.

Museet presenterar nobelpristagarna i alla kategorier från 1901 till i dag. Presentation sker i bild, film och digitalform. Det sistnämnda ger fantastis-

ka möjligheter till intressant presentation som väcker uppmärksamhet, vilket behövs för det finns så mycket information att hämta. Vissa pristagare får mer uppmärksamhet än andra. Ofta finns det en större utställning av någon pristagare som nyligen har fått nobelpriset som har väckt mer intresse bland dem. Aktuellt i våras var förstås vår egen nobelpristagare i lit-

Äldre byggnader vid Stortorget i Stockholm. Foto Jaana-Kaisa Björk

teratur år 2011, Tomas Tranströmer. Utställningen berättade om hans liv och livsverk och trots hans sjukdom, stroke med afasi, kunde han fortsätta sin litterära bana med framgång. Just nu vid skrivande stund pågår en utställning "Livets kalla smycke" om författaren Herta Müller, som fick litteraturpriset 2009, en intressant författare och kvinna. Utställningen berättar om hennes författarskap och om den tyskspråkiga minoritetens

vardag i Rumänien under den kommunistiska regimen.

Museet är en fantastisk samling av kunskap om världens största vetenskapsmän som har gjort skillnad i sin yrkesutövning för mänsklighetens utveckling. Museet är en del av svensk historia och en stolthet för hela nationen. Dit kan man gå hur många gånger som helst och hur ofta som helst ty det finns alltid något nytt att upptäcka!

Nobels Fredsenter i Oslo. Foto Jaana-Kaisa Björk

*Förskolebarn på besök på Fredsenter
Foto Jaana-Kaisa Björk*

Fredscenter i Oslo

Vi reste till Oslo under höstlovet då vi länge har haft planer att åka till Oslo igen. Vi tycker att staden är trevlig och fin och lätt att komma till från Karlskoga. Händelserna på Utöja har gjort att vi har skjutit upp den resan. Det har inte känts rätt att åka dit på en nöjesresa.

Förra resan skedde en sommar då våra barn var små och då var det Kontiki-museum, Holmenkollen, Vigelandsparken och Ibsen museum som gällde. Nu bestämde vi att göra stan, alltså hålla oss i centrum. Vi besökte Oslos nya turistattraktion nya Opera- och baletthuset, som är fantastiskt både för sin arkitektur och för sitt programinnehåll. Vi såg Mästerafton 2012 innehållande tre baletter. Vi besökte också Konserthuset och på

Rockefeller Music Hall såg vi 60-tals legenden John Mayalls konsert. Sedan förstås en av våra huvudpunkter på resan, Nobels Fredcenter, som ligger intill det stora pampiga Oslo Rådhuset.

Som svensk undrar man förstås varför fredspriset hamnade i Norge. Då när Alfred Nobels testamente blev till var ju Sverige i union med Norge. Det kan vara en förklaring till varför han ville att fredspriset skulle delas ut i Oslo. En annan förklaring kan vara att Nobel ansåg att norska politiker var mer engagerade i fredsfrågor än svenska politiker vid den tiden.

Gripande utställning

Ingången till Fredscenter liknar mycket Nobelmuseet i Stockholm med bil-

jettkassa, butik och Restaurang med namn Alfred. Museet består av två våningar, första våning med aktuell utställning, denna gång om Mahatma Gandhi (1869-1948). Andra våningen presenterar alla fredspristagare under årens lopp, undantagen åren 1939 – 43 p.g.a. andra världskriget, från Henry Dunant, grundare till Röda Korset, 1901 till 2011-års pristagare Ellen Johnson-Sirleaf, Afrikas och Liberias första kvinnliga president. Utställningsrummet var halvmörkt med ett hav av smäljus. När man stannade vid något av dem och rörde till vid ljuset kom det fram text av någon av nobelpristagare i en digital skärm, mycket effektivt och stämningshöjande. Dagens teknik kan vara mycket givande på rätt plats!

Utställningen om Mahatma Gandhi tog hela utställningsarean på bottenplanet från hans uppväxtår till hans död. Varför så stor utställning om Mahatma Gandhi, som inte ens har fått fredspris? Just därför! Mahatma Gandhi var en av 1900-talets främsta symboler för icke-våld och fredsarbete, men han fick aldrig Nobels fredspris! Detta trots att han nominerades till priset inte mindre än fem gånger. Han dog 1948 under nomineringstiden. Diskussionerna gick höga för att ge honom fredspriset i efterhand men så blev det inte då man bland annat hänvisade till att man inte kunde ge Nobelpris till en person som var död. Frågan

dyker upp då och då och verkar fortfarande vara aktuell.

En långsökt koppling till Nobelpriset

Under vår sista dag i Oslo satte vi och fikade på ett café på Karl Johan. Plötsligt ser vi en man i cowboybestyr gåendes med Amerikansk flagga mot Kungliga slottet. Efter ett tag kommer han tillbaka och går åt andra hållet! Vi undrade förstas varför, men kom snart på att samma dag hade Barack Obama vunnit presidentvalet i USA! Barack Obama vann Nobels Fredspris 2009.

En amerikan i Oslo som firar Barack Obamas seger i Oslo. Foto Jaana-Kaisa Björk

Nobelmuseet i Karlskoga

Sist men inte minst Nobelmuseet i Karlskoga, som jag har besökt otaliga gånger sedan vi flyttade till Karlskoga några år sedan. Dit tar vi våra vänner och hela tjocka släkten från Finland när de är på besök hos oss. Varje gång är entusiasmen stor när man hör historien om Alfred Nobel och hur Nobelpriset hamnade i Sverige. Med skådespelare Peter Sundhs vägledning blir Alfred Nobels historia mer levande och lätt att ta till sig.

Nobelmuseet i Karlskoga är ett museum över uppfinnaren, företagaren, donatorn och instiftaren av Nobelpriset, Alfred Nobel. Alfred Nobel bodde på Björkborns herrgård under sommarhalvåret och under sina vistelser i Sverige under sina sista år i livet. Han hade köpt AB Bofors Gullspång och Björkborns herrgård ingick i köpet. Alfred Nobel lät bygga ett laboratorium i närheten av herrgården där krutexperiment och försök med konstgjort gummi gjordes. Laboratoriet är fortfarande kvar och ger plats åt utställning om Nobels experimentverksamhet och företagande. Herrgården visar utställningar om Alfred Nobel som person och människan bakom Nobelpriset.

Betraktelser

När man har gjort denna resa, besökt tre Nobelmuseer under så kort tid som ett år, som jag har gjort, väcker det mycket tankar och funderingar.

Museiverksamheten i Karlskoga startades på 1970-talet med sommarutställningar om Alfred Nobel. 1982 grundades Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn med museinamnet Nobelmuseet i Karlskoga. I dag består Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn av Nobelstiftelsen, Karlskoga kommun, SAAB Dynamics AB och Akzo Nobel AB. Ordförande är landshövdingen i Örebro län., för närvarande Rose-Marie Frebran.

Ny basutställning invigdes sommaren 2012 om den fantastiska historien om hur Nobelpriset kom till, där bl.a. hans tre ryska hästar placerade på Björkborn hade en avgörande roll. Alfred Nobel avled 1896. Det tog fem år att reda ut hur man skulle göra med hans förmögenhet. Skulle släkten arva eller skulle det bli Nobelpris. Testamentsexekutörerna Ragnar Sohlman och Rudolf Lilljeqvist gjorde ett stort och mödosamt arbete och såg till att Nobels vilja gick igenom. De första Nobelpriset delades ut 1901. Utställningen handlar om dessa fem år och hur nära det var att priset inte blivit av och Sverige hade blivit utan Nobelpris.

Det känns fantastiskt att ha dessa så nära med tanke på deras betydelse och påverkan så långt ifrån oss. Jag ser framför mig en triangel – alla är

*Alfred Nobels laboratorium ger plats
åt utställningar om hans verksamhet.
Foto Jaana-Kaisa Björk*

beroende av varandra – ingen av dem hade kunnat existera utan den andra. Alla har sin egen prägel, plats i Nobelsfären, och det gör dem så unika var och en av dem. Om Alfred Nobel inte hade köpt Björkborn, hade Nobelpriset inte blivit av och Nobelmuseum varken i Stockholm eller i Oslo. Alla nobelmuseerna ligger vid E 18, som

pärlband efter varandra. Han kanske tänkte att Karlskoga var navet då han bestämde att Fredspriset skulle delas ut i Oslo. Som sagt dessa är betraktelser som dyker upp för en kultur- och historienördig resenär. Jag är stolt att bo i Karlskoga och få vara med om att värna den skatt vi har här – Nobelmuseet i Karlskoga!

Kreativ kemi för nya läkemedel

Med amerikanska ägare och kunder över hela världen lever Cambrex Karlskoga i en internationellt präglad miljö. Vi jobbar med avancerad organisk kemi med fokus på att utveckla processer och leverera produkter till innovativa läkemedelsföretag. Idag tillverkas framför allt aktiva läkemedelssubstanser och läkemedelsintermediat i allt från gramskala till tiotals ton.

Vi finns på Björkborns industriområde och har 350 anställda.

Cambrex Karlskoga AB
Tel 0586-78 30 00
www.cambrex.com/karlskoga
karlskoga@cambrex.com

KÄLLA: WWW.REALLIFEPHOTO.SE

KIM net – Entreprenörskap i Alfred Nobels anda

ALF ROSBERG
Nobelmuseets Vänner

KIM net står för ”**Kvinnor i Möckelnregionen**” och är ett ”nätverk för företagsamma kvinnor mitt i livet och i karriären”.

KIM net är ett nätverk dit företagsamma kvinnor samlas för att stötta och stärka varandra. Fokus ligger på att hjälpa medlemmarna att vara mer affärsmässiga. Ett annat syfte är att ar-

beta för ett bättre näringslivsklimat. Just affärsmässigheten trycker **Piall Ring**, KIM net:s ordförande, hårt på. En undersökning av ungdomars syn på eget företagande visade att pojkars dröm av eget företagande var ”att tjäna pengar” medan tjejerna sa ”att det skulle vara kul”.

Affärsmässighet, kaxighet och gokart!

Att vara affärsmässig kräver ett mått av kaxighet som många kvinnor inte ”fått med sig” på samma sätt som

männen. Som Kick-off i en satsning ”Mötesplatser, kompetens och påverkan” genomfördes en gokarttävling,

”Womens Glamcart”. Här gavs möjlighet till trivsamt samvaro med politiker, beslutsfattare och opinionsbildare för att bygga och stärka relationer. Men varför gokart? Att köra gokart på

tävlingsbanan är roligt men får också ”hornen att växa”, och pekar på den kaxighet som är till så stor nytta för att driva sitt företag affärsmässigt säger Pjalil.

Mötesplatser, nätverk, kompetens och synliggörande samt samverkan

Inom KIM net har man enats om att fokusera på fyra områden: mötesplatser, nätverk, kompetens och synliggörande. Samverkan är ett nyckelord för nätverkets arbete internt så väl som externt, kunskap och erfarenhet att dela med sig av. Externt kan nätverkets medlemmar bidra med att synliggöra och marknadsföra företagandet på orten samt den vägen fånga nya affärsmöjligheter. Ett motto för

KIM net är ”att vilja varandra väl” säger Pjalil. KIM net har också som mål att genomföra 1-2 workshops per år för att utveckla kompetensen inom områden som medlemmarna finner angelägna. Medlemmarnas olika erfarenheter är också värdefulla där nya och etablerade kvinnliga företagare kan fungera som bollplank att bl.a. utvecklas och ”våga växa”.

Bättre företagsklimat för kvinnliga företagare

KIM net har slutligen en viktig roll i att påverka kommuner, myndigheter m.fl. aktörer som kan bidra till ett bättre företagsklimat för kvinnliga företagare. Arbetet med att bygga upp goda relationer och nära samverkan är därför en viktig del av KIM net:s ar-

bete. Ett led i detta arbete är de diskussioner som förs för att integrera KIM net i företagarföreningen Möckelnföretagens verksamhet för att den vägen skapa en ytterligare bredd i nätverket.

En annan viktig del i detta arbete är att samverka med skolorna för att den

Karlskoga
Telefon 0771-62 10 00

vägen synliggöra de möjligheter som finns för kvinnor som företagare. Att det finns ett behov av ett nätverk som KIM net visar den medlemstillström-

ning som gjort att KIM net ökat sitt medlemsantal med fler än 100 medlemmar på de senaste två åren.

KIM net fortsätter i entreprenörskap i Alfred Nobels anda

Efter att ha intervjuat Pjalill Ring måste jag säga att KIM net i sig är ett fantastiskt bra exempel på framgångsrikt entreprenörskap som jag är övertygad kommer att bidra till att hålla lågan brinnande under både nya och etablerade företag i regionen som vi så väl behöver.

Alfred Nobles entreprenörskap byggde upp det moderna Karlskoga. KIM net visar att det finns många starka kvinnor som vill bidra till en fortsatt positiv utveckling av Möckeln-regionen.

Vi är till för Dig

- året runt
- dygnet runt
- i alla väder

Energi **& Miljö**

www.karlskogaenergi.se

Skärlunds
Guld & Silver
Karlskoga Centrum
0586 - 300 58

**Byggvaror
till lågpris!**

Linneback • Telefon 0586-72 20 10
www.nords.se

Vi stöder Nobelmuseet:
Vikers AB

TEL 555 55

interflora®

KORT FAKTA OM LEIF LARSSON:

Leif Larsson är gästprofessor vid Örebro Universitet med placering på Campus Alfred Nobel i Karlskoga. Han var tidigare rektor för Högskolan i Skövde. En majoritet av sina 35 år i näringslivet var med fokus på JAS 39 Gripen. Först var Leif ansvarig för JAS-motorns utveckling vid Volvo Aero Corporation. Därefter som chef för Systems and Engineering vid SAAB i Linköping. Foto: Privat.

Campus Alfred Nobel

Nobelvännen fick en stund med professor Leif Larsson, ledamot i styrelsen för Örebro Universitet, för att höra vad som händer med Campus Alfred Nobel.

KATARINA TOLGFORS

Nobelmuseets Vänner

Det hela började 2006. Staten ville kompensera för minskade anslag till forskning och utveckling för försvarsindustrin och medel tilldelades FMV, Försvarets Materielverk, som i sin tur överlät resurserna till Örebro Universitet. Campus Alfred Nobel sättes och byggs på en nära samverkan mellan näringslivet, akademien och samhället.

Att hitta nya samverkansformer tar tid och för två år sedan fick jag och Magnus Ingesson, tidigare VD på BAE Systems Bofors AB, uppdraget att göra en analys och se över vad som

kunde göras för att få fart på verksamheten, inleder Leif Larsson...

Vi började med en runda för att lyssna på näringslivet och samhället (kommunen) för att identifiera behov och lyssna in vad de ser för kompetensbehov. Vilka områden är kritiska för att företagen ska kunna fortsätta leverera teknik och kompetens i världsklass och konkurrera på en allt tuffare, global marknad? Detta genomförde vi under 2011 och vi träffade 15 företagsledningar i Karlskoga med omnejd, berättar Leif Larsson.

Företagen i Karlskogaregionen har kapacitet för både produktutveckling och egen produktion

En slutsats i vår analys, är att företagen i Karlskogaregionen har kapacitet för både produktutveckling och egen produktion. Det är en styrka som vi behöver slå vakt om. Det är också en drivkraft för att man ska ta större eget ansvar för framtiden.

Den stora utmaningen är dock att hantera det faktum att många

av industriföretagen i Karlskoga ägs och styrs av utländska ägare. De sitter långt från verksamheten och har naturligen inte samma engagemang lokalt och regionalt. SAAB är ett undantag. På sikt har det stor betydelse för utvecklingen av näringslivet och Karlskoga.

Produktframtagning av komplexa system och samverkan mellan Campus Alfred Nobel, näringsliv och samhället

Så vad vi fick fram var en tydlig bild av att "produktframtagning av komplexa system" är en nyckel och här kommer Campus Alfred Nobel och samverkan mellan näringsliv, akademien och samhället in. Viktigt är alltså att företagen kan fortsätta utveckla komplexa system och stå för hela livscykel. Med komplexa system avses att de innehåller någon typ av styr-

system och består av några eller flera delsystem, förklarar Leif Larsson.

Så nu när industrin inte längre kan förlita sig på stöd från staten för forskning och utveckling, blir samverkan mellan olika aktörer desto viktigare. Finansiärer som KK-stiftelsen, Vinnova och EU:s ramprogram kräver samverkan mellan akademien och näringslivet.

Örebro Universitet vill satsa på rättigheten till en civilingenjörsexamen

Leif Larsson berättar vidare om Örebro Universitets perspektiv på denna samverkansform. Deras drivkraft och intresse ligger i utvecklingen av universitet, de kompetenser de vill kunna erbjuda och uppsatta mål och visioner. För ett par år sedan blev det klart att man på Örebro Universitet fått läkarutbildning och det ger styrka och tyngd för framtiden. Med huvudsaklig tradition från områden som

humaniora och samhällsvetenskapliga områdena, så finns ett behov av att också utvecklas inom teknikforskningen. Grunden till detta finns inom området Autonoma Systems som är en styrka för Örebro Universitet. Nu finns ett beslut om att man framåt vill satsa på rättigheten till en civilingenjörsexamen. Det visar att Universitetet har en vilja och ambition att satsa på teknisk kompetens.

En koncentration av teknikföretag finns företrädesvis i Karlskoga och därför är samarbetet via Campus Alfred Nobel intressant för alla inblandade.

Kommunens intresse ligger såklart i att behålla och utveckla den företagsbas som finns i Karlskogaregionen.

Örebro Universitet, SAAB Dynamics och Karlskoga Kommun skrev under en avsiktsförklaring

I maj 2012 skrev Örebro Universitet, SAAB Dynamics, och Karlskoga Kommun under en avsiktsförklaring. Den handlar om att vidareutveckla samverkan och tillsammans utveckla Karlskoga Science Park och Campus Alfred Nobel. En projektledare har tillsatts, Göran Backlund, disputerad i "Yrkeskunnande och Teknologi" vid KTH och med lång erfarenhet från näringslivet och högteknologisk industri.

Just nu håller vi på att sy ihop ett antal projekt inom komplexa system och ett flertal företag i Karlskogatrakten är involverade. Sedan är det dags att ta nästa steg för Campus Alfred Nobel och det bygger på en fortsatt samverkan mellan de tre viktiga aktörerna näringsliv, akademien och samhället. Framtiden ligger till stor del i våra egna händer, avslutar Leif Larsson.

Med världen som arbetsfält

Chematur Engineering ingår i koncernen Chematur Technologies med säte i Karlskoga.

Företaget utvecklar, projekterar och bygger kemianläggningar runt om i världen. Koncernen har även dotterbolag i Finland, Tyskland och USA, samt intressebolag i Indien.

 **Chematur
Engineering**

www.chematur.se

B

Avsändare: Jaana-Kaisa Björk, Kilstavägen 2A, 691 36 Karlskoga

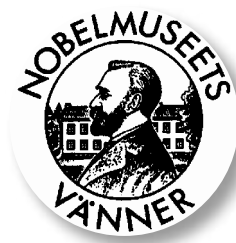
SAAB

Saab Dynamics

Medlemsavgift för 2013

Medlemsavgiften för 2013 är:

Medlem	Avgift	Ständig medlem
Enskild	125 kr	1.250 kr
Familj	200 kr	2.500 kr
Företag		6.500 kr

Medlemsavgiften betalas på bankgironr: 5967-5074

OBS!

För att hålla medlemsregistret uppdaterat ber vi Dig meddela oss namn, adress och e-postadress i samband med inbetalningen av medlemsavgiften

Gå gärna in på vår hemsida www.nobelvannen.nu

OBS Medlemmar har fri entré till Nobelmuseet under ordinarie öppettider.